

Sygn. akt IV U 231/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2016r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Grądzik

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2016r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania B. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 17 grudnia 2015r. nr wg RWA: (...)

o składki

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 231/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczona B. W. wniosła odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 17 grudnia 2015r. nr wg RWA: (...), którą ustalono na łączną kwotę 113.408,88 zł zadłużenie skarżącej z odsetkami na dzień decyzji z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za okresy od 2006-01 do 2013-01.

Ubezpieczona wyjaśniła, że od 1977r. była współwłaścicielką gospodarstwa rolnego razem z moim zmarłym w 1997r. mężem i podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników. W okresie od 2000r. prowadziła okresowo pozarolniczą działalność gospodarczą, płacąc nadal jedynie składki do KRUS, a nie ZUS. Nigdy nie przekroczyła kwoty należnego podatku dochodowego, która powodowałaby objęcie ubezpieczeniem ZUS a nie KRUS. W dniu 28 listopada 2005r. przekazała gospodarstwo rolne synowi w zamian za uzyskanie renty strukturalnej. Została pouczona o tym, że pobieranie renty nie wyklucza możliwości prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Od dnia 27 grudnia 2005r. do dnia 16 stycznia 2013r. prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą, której przedmiotem był drobny handel detaliczny w szkolnym sklepiku. Prowadząc tę działalność nadal odprowadzała składki do KRUS, kontynuując obowiązek podlegania ubezpieczeniom rolniczym do czasu uzyskania prawa do emerytury rolniczej. Skarżąca uważała przy tym, że opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne wyraziło jej decyzję o kontynuowaniu tego ubezpieczenia oraz twierdziła, że nigdy nie złożyła oświadczenia o odstąpieniu od ubezpieczenia społecznego rolników, gdyż praca w gospodarstwie rolnym, a później wspólne prowadzenie gospodarstwa rolnego z synem, stanowiło główne źródło utrzymania rodziny. Ubezpieczona twierdziła, że została wprowadzona w błąd przez organy, które przez te lata przyjmowały składki, co utwierdzało ją w słuszności działania. Dopiero po zakończeniu w styczniu 2013r. działalności gospodarczej i zgromadzeniu stosownej dokumentacji związanej z ubieganiem się o przyznanie emerytury, decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego znak (...) -401- (...) z dnia 27 lutego 2013r. skarżąca została poinformowana o ustaniu obowiązku opłacania składek od stycznia 2006r. i opłacone składki zostały zwrócone. Od tej decyzji ubezpieczona nie wniosła odwołania, gdyż nie była świadoma konsekwencji uprawomocnienia się tej

decyzji. Po tym zdarzeniu skarżąca złożyła do ZUS pisma w celu sporządzenia dokumentacji rozliczeniowej z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Prowadzenie działalności pozarolniczej wykluczyło skarżącą z ubezpieczenia społecznego rolników i dodatkowo skutkowało zobowiązaniem wobec ZUS. Skarżąca uważała za niesprawiedliwe stanowisko, że zdaniem KRUS nie spełniała warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, co w konsekwencji doprowadziło do wszczęcia postępowania przez ZUS i wydania zaskarżonej decyzji. Ubezpieczona wywodziła, że nie podjęłaby działalności, gdyby wiedziała o konieczności odprowadzania składek ZUS, byłoby to po prostu nieopłacalne. Obecnie otrzymuje emeryturę rolniczą w wysokości 991,38 zł i pozostaje na utrzymaniu syna, więc zadłużenia nie jest w stanie spłacić nawet na raty.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany domagał się jego oddalenia i zasądzenia kosztów procesu. Wywodzono, że wpis do (...) potwierdza, iż skarżąca prowadziła działalność gospodarczą, a prawomocna decyzja Prezesa KRUS z dnia 27 lutego 2013r. znak (...) -401- (...), że ustało ubezpieczenie społeczne rolników. Wskazano, że dokumenty rozliczeniowe organ rentowy sporządził na wniosek skarżącej z dnia 9 września 2015r. Skarżąca, w związku z wyłączeniem z ubezpieczenia rolniczego, zobowiązana była do dokonania rozliczenia składek za okres prowadzenia działalności gospodarczej.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Stan faktyczny sprawy był bezsporny w zakresie wystarczającym dla rozstrzygnięcia. Wynika on jednoznacznie z przytoczonych wyżej stanowisk stron i nie wymaga powtarzania. Nie było zatem konieczne prowadzenie postępowania dowodowego.

Podnoszony w niniejszym postępowaniu podstawowy zarzut skarżącej, a dotyczący bezzasadnego wyłączenia jej z ubezpieczenia rolniczego, nie mógł wpłynąć na rozstrzygnięcie co do zaskarżonej decyzji, gdyż powinien on być podnoszony w postępowaniu zakończonym przywołaną wyżej decyzją Prezesa KRUS z dnia 27 lutego 2013r. (odpis w aktach ZUS). Z decyzji tej wynika wyłączenie skarżącej z ubezpieczenia społecznego rolników od dnia 1 stycznia 2006r. Decyzja nie została zaskarżona, więc jest prawomocna i wiązała zarówno pozwanego w postępowaniu administracyjnym, jak i Sąd w niniejszym procesie. W odniesieniu do pozwanego w postępowaniu administracyjnym wynika to z art. 110 kpa i art. 16 ust. 1 kpa, które stanowią, że „Organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej.” oraz że „Decyzje, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji lub wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy, są ostateczne. Uchylenie lub zmiana takich decyzji, stwierdzenie ich nieważności oraz wznowienie postępowania może nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w kodeksie lub ustawach szczególnych.” Oznacza to, że decyzja, która została doręczona stronie, nie może być zmieniona ani uchylona przez organ, który ją wydał, inaczej niż w postępowaniu administracyjnym przewidzianym w kodeksie i z udziałem stron tego postępowania. Odnośnie Sądu w niniejszym postępowaniu związanie decyzjami administracyjnymi z dnia 19 stycznia 2012r., odwołanie od których prawomocnie odrzucono, wynika z zasady trójpodziału władz, wskazanej w art. 10 Konstytucji RP w związku z art. 2§3 kpc (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 stycznia 2008r. w sprawie III CSK 196/07). Należy zaznaczyć, że w odniesieniu do decyzji Prezesa KRUS z dnia 27 lutego 2013r. nie toczyło się postępowanie o jej zmianę w trybie art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015r. poz. 121 ze zmianami; dalej: ustawa systemowa) w związku z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016r. poz. 277).

W konsekwencji prowadzenie przez skarżącą działalności gospodarczej po 2005r., którą to okoliczność potwierdza wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (wydruk w aktach ZUS), niezależnie od jej rozmiaru, skutkuje podleganiem obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu. Wynika to z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy systemowej w odniesieniu do ubezpieczeń społecznych oraz z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c i art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2015r. poz. 581 ze zmianami) w odniesieniu do ubezpieczenia zdrowotnego.

Zaskarżona decyzja ogranicza się do określenia stanu zadłużenia skarżącej w oparciu decyzję Prezesa KRUS z dnia 27 lutego 2013r., wykluczając skarżącą z ubezpieczenia rolniczego. Nie jest przy tym istotne, czy stosowne deklaracje dotyczące objęcia systemem ubezpieczenia powszechnego zostałyby złożone przez samą skarżącą, czy sporządzone przez organ rentowy na wniosek płatnika (jak w rozpatrywanej sprawie), czy też sporządzone przez organ rentowy z urzędu. Wypada dodać, że uprawnienie pozwanego do wydania decyzji ustalającej stan zadłużenia skarżącej wynika wprost z art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy systemowej, który stanowi, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw, w tym dotyczących ustalania wymiaru składek i ich poboru. Trzeba też zaznaczyć, że w odniesieniu do składek m.in. na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy do tego samego przepisu odsyła art. 32 ustawy systemowej.

Skoro kwestionowanie w niniejszym postępowaniu okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym w systemie powszechnym z podanych przyczyn nie mogło się powieść, a skarżąca nie kwestionowała innych przesłanek ustalenia wysokości jej zadłużenia z tytułu składek na poszczególne ubezpieczenia, na podstawie art. 477¹⁴§1 kpc odwołanie oddalono.

Argumentacja dotycząca stanu majątkowego skarżącej, który miałby wskazywać na brak możliwości spłaty zadłużenia, wykracza poza ramy zaskarżonej decyzji. Okoliczności te mogą być oceniane w odrębnym postępowaniu, tj. o ile ubezpieczona złoży wniosek w trybie art. 29 ustawy systemowej.